

Sygn. akt V Pa 67/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Miniecka (spr.)
Sędziowie:	SSO Marzena Głuchowska SSO Ewa Nowakowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2014r. w Kaliszu

apelacji powoda R. W.

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 27 września 2013 r. sygn. akt IV P 123/13

w sprawie z powództwa **R. W.**

przeciwko **Sądowi Rejonowemu w K.**

o wynagrodzenie

oddala apelację

UZASADNIENIE

Powód R. W. wystąpił przeciwko pozwanemu Sądowi Rejonowemu w K., o zapłatę odprawy pieniężnej w kwocie 11.317,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami z tytułu likwidacji stanowiska pracy kierownika finansowego sądu w byłym Sądzie Rejonowym w O. oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu swojego żądania podał, że od 1 września 2007 r. zatrudniony był w Sądzie Rejonowym w O. na czas nieokreślony na stanowisku kierownika finansowego. W dniu 28 grudnia 2012 r. otrzymał pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości oświadczające, że nie staje się dyrektorem sądu, dekret o powołaniu traci moc, a stosunek pracy wygaśnie z dniem 31 marca 2013 r.

W dniu wygaśnięcia umowy o pracę nie otrzymał odprawy z tytułu likwidacji stanowiska pracy, mimo, że jego zdaniem odprawa w wysokości 2-krotnego miesięcznego wynagrodzenia powinna mu być przyznana gdyż wygaśnięcie umowy o pracę spowodowane było ustawową likwidacją stanowiska pracy z równoczesnym zniesieniem sądu, a więc z przyczyn niedotyczących pracownika; pismo Sekretarza Stanu było de facto równoznaczne z odwołaniem ze stanowiska; z kodeksu pracy wynika zasada równego traktowania pracowników w sytuacji likwidacji stanowiska pracy z przyczyn

niedotyczących pracowników. Na wystosowane w dniu 22 maja 2013 r. do Sądu Rejonowego w K. wezwanie do zapłaty otrzymał odpowiedź odmowną.

Pozwany Sąd Rejonowy w K., reprezentowany przez Dyrektora, w odpowiedzi na pozew z dnia 2 września 2013 r., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przewidzianych. W uzasadnieniu swojego stanowiska w sprawie pozwany potwierdził fakt zatrudnienia powoda w okresach przez niego wskazanych. Wskazał ponadto na ograniczenie uprawnień wynikające z zatrudnienia na podstawie powołania. Wskazał, że stosunek pracy z powodem wygasł na skutek zmian przepisów ustawowych oraz w związku z nieosiągnięciem w sądzie rejonowym limitu piętnastu stanowisk sędziowskich, a tym samym brakiem przesłanek do kontynuowania zatrudnienia na nowym stanowisku – dyrektora sądu rejonowego. Pozwany podniósł ponadto, że powoływany przez powoda jako podstawa roszczenia przepis z ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników nie może mieć zastosowania do osób powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowisko kierownika finansowego sądu, bowiem ich stosunek pracy wygasł.

Wyrokiem z dnia 27 września 2013 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił powództwo nie obciążając stron kosztami postępowania. Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujący stan faktyczny:

Powód R. W. pismem z dnia 30 sierpnia 2007 r. został powołany przez Ministra Sprawiedliwości z dniem 1 września 2007 r. na stanowisko kierownika finansowego Sądu Rejonowego w O.. Pracę na podstawie tego powołania świadczył do dnia 31 marca 2013 r. i na potwierdzenie zatrudnienia otrzymał świadectwo pracy. Od treści doręczonego świadectwa pracy powód nie odwoływał się do sądu.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. (Dz.U.2012.1121) z dniem 1 stycznia 2013 r. zniesiony został Sąd Rejonowy w O., a zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r., w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz.U.2012.1223), z dniem 1 stycznia 2013 r. dotychczasowy obszar właściwości Sądu Rejonowego w O. został włączony do obszaru właściwości Sądu Rejonowego w K.. Od dnia 1 stycznia 2013 r. w Sądzie Rejonowym w K. było 13 stanowisk sędziowskich (okoliczność znana sądowi z urzędu).

W piśmie z dnia 28 grudnia 2012 r. Minister Sprawiedliwości, na podstawie art. 11 ust 1 ustawy z 18.08.2011 r., o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych ustaw, w brzemieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., mając na uwadze, że Sąd Rejonowy w K. po połączeniu z Sądem Rejonowym w O. będzie liczył mniej niż piętnaście stanowisk sędziowskich, wskazał, że z dniem 1 stycznia 2013 r. powód nie staje się dyrektorem sądu, a dekret o powołaniu na stanowisko kierownika finansowego Sądu Rejonowego w O. traci moc. Pismem tym poinformowano powoda również, że z dniem 31 marca 2013 r. jego stosunek pracy wygaśnie. Powód nie występował w związku z tym o ustalenie sposobu rozwiązania stosunku pracy i nie odwoływał się od sposobu rozwiązania stosunku pracy.

Pismem z dnia 22 maja 2013 r. powód wezwał Sąd Rejonowy w K. o zapłatę odprawy z tytułu likwidacji stanowiska pracy – kierownika finansowego Sądu Rejonowego w O.. Po uzyskaniu stanowiska Departamentu Prawa Cywilnego pozwany odmówił dokonania zapłaty. W związku z powyższym powód pozewem z dnia 24 lipca 2013 wystąpił z roszczeniem o zapłatę do Sądu.

Powyższy stan faktyczny w ocenie sądu I instancji nie jest sporny.

Dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy nie mają znaczenia zdaniem sądu okoliczności związane z podejmowanymi czynnościami powoda w czasie od 1 stycznia 2013 r. i ustalenie jego zakresu obowiązków wynikające z przedstawionych na k- 19 do 37 akt dokumentów.

Zgodnie z przepisami prawa pracy, zawartymi w kodeksie pracy, stosunek pracy nawiązany może być na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania bądź na podstawie spółdzielczej umowy o pracę. Zgodnie z treścią 68 k.p. stosunek pracy na podstawie powołania nawiązuje się w przypadkach określonych w odrębnych przepisach

i taki stosunek pracy nawiązuje się na czas nie określony chyba, że na podstawie przepisów szczególnych pracownik został powołany na czas określony to stosunek pracy nawiązuje się na okres objęty powołaniem. Zgodnie z treścią art. 70 k.p. pracownik zatrudniony na podstawie powołania może być w każdym czasie - niezwłocznie lub w określonym terminie - odwołany ze stanowiska przez organ, który go powołał. Dotyczy to również pracownika, który na podstawie przepisów szczególnych został powołany na stanowisko na czas określony. Odwołanie takie jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę i w okresie wypowiedzenia pracownik ma prawo do wynagrodzenia w wysokości przysługującej przed odwołaniem, bądź równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli nastąpiło z przyczyn, o których mowa w art. 52 lub 53 k.p. Ponadto art. 63 k.p. stanowi, że umowa o pracę wygasa w przypadkach określonych w kodeksie pracy oraz w przepisach szczególnych. Przypadki kodeksowe wygaśnięcia umowy o pracę to dzień śmierci pracownika lub pracodawcy oraz trzymiesięczna nieobecności pracownika w pracy z powodu tymczasowego aresztowania. Przepisem szczególnym określającym przypadki kiedy umowa o pracę wygasa jest Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.203.1192). Cytowana wyżej Ustawa w art. 11 ust. 2 stanowi bowiem, że stosunki pracy osób powołanych na podstawie dotychczasowych przepisów na stanowiska kierowników finansowych sądów rejonowych, liczących w dniu 1 stycznia 2013 r. mniej niż piętnaście stanowisk sędziowskich, wygasają z dniem 31 marca 2013 r.

Reasumując powyższe stwierdzić należy, że do ustania stosunku pracy z powołania może dojść bądź w wyniku czynności podjętej przez organ uprawniony do odwołania lub w wyniku zaistnienia obiektywnych przesłanek określonych przepisami. Wówczas podejmowanie czynności przez organ powołujący nie jest konieczne.

Powód od dnia 30 sierpnia 2007 r. na podstawie art. 32 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych w wersji obowiązującej do 31 sierpnia 2007 r. był powołany na stanowisko kierownika finansowego Sądu Rejonowego w O.. W dniu 1 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w K. wraz z Wydziałem Zamiejscowym w O. liczył mniej niż piętnaście stanowisk sędziowskich.

W odniesieniu do powoda zostały zatem spełnione przesłanki do uznania aby stosunek pracy kierownika finansowego wygasł z dniem 31 marca 2013 r.

Pismo Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2012 r., skierowane do powoda, nie było zatem aktem woli organu powołującego, którego celem byłoby odwołanie ze stanowiska, a jedynie zawiadomieniem o zaistnieniu przesłanek ustawowych do wygaśnięcia jego stosunku zatrudnienia na stanowisku kierownika finansowego.

Zwrócić należy ponadto uwagę, że ani ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, ani ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych nie przewidują zapłaty odprawy dla osoby, której stosunek pracy wygasa w przypadku zaistnienia przesłanek ustawowych określonych w art. 11 ust.2. Stwierdzić należy ponadto, że w stosunku do pracowników zatrudnionych na podstawie powołania nie znajduje wyłączenia ustawa z dnia z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U.2003.90.844 z późn. zm.). Ma ona jednak zastosowanie tylko do wyraźnie określonej grupy pracowników i wyraźnie określonych okoliczności związanych z ustaniem stosunku pracy. Art.1 tej ustawy stanowi bowiem, że stosuje się ją w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, w drodze wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, a także na mocy porozumienia stron.

Aby mogło dojść do zastosowania przepisów zawartych w ustawie muszą być spełnione łącznie następujące warunki:

- konieczność rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika;
- stosunek pracy musi być wypowiedziany przez pracodawcę lub musi ustać za porozumieniem stron;
- pracodawca dokonujący zwolnień musi zatrudniać co najmniej 20 pracowników.

W rozpoznawanej sprawie w świetle powyżej przeprowadzonych ustaleń i rozważań nie można przyjąć aby stosunek pracy został rozwiązany na skutek wypowiedzenia (w kontekście stosunku pracy z powołania – odwołania) lub porozumienia stron. Do ustania stosunku pracy powoda doszło bowiem w wyniku wygaśnięcia stosunku pracy wobec zaistnienia obiektywnych przesłanek ustawowych, dla których skuteczności nie było wymagane złożenie oświadczenia woli pracodawcy. Dlatego też, zdaniem sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, do stosunku pracy powoda, który ustał w wyniku wygaśnięcia, przepisy Ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników nie mogą mieć zastosowania.

Dlatego też wyrokiem z dnia 27 września 2013 r. powództwo oddalono. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

Od wyroku Sądu Rejonowego apelację wniósł powód skarżąc wyrok w całości. Zaskarżonemu wyrokowi postawił następujące zarzuty:

1. Sąd Rejonowy w K. wydał wyrok we własnej sprawie, gdyż pozwanym był też Sąd Rejonowy w K. – złamano zasadę *Nemo iudex in causa sua*;
2. Sąd Rejonowy w K. nie dokonał analizy skutków prawnych pisma Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2012 r. do powoda;
3. Sąd Rejonowy w K. kierując się nadmiernym formalizmem, który nie powinien być stosowany w sprawach pracowniczych, odmówił przyjęcia pisma procesowego powoda z dnia 26 września 2013 r.

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie do ponownego rozpoznania lub zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona.

Jeżeli chodzi o pierwszy zarzut, dotyczący wyrokowania przez Sąd Rejonowy w K. we własnej sprawie, to zarzut ten dotyczący braku bezstronności sądu orzekającego rozpatrywać należy w świetle przepisu art. 49 k.p.c.

W myśl tego przepisu sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Jeżeli w ocenie skarżącego mogły zachodzić przesłanki stronniczości w sprawie z tego względu, że sędzia rozpoznający sprawę jest pracownikiem Sądu Rejonowego w K. i mimo niezawisłości sędziowskiej łączy go zależności służbowe z pozwanym, to powinien złożyć wniosek o wyłączenie sędziego z tej przyczyny.

Skoro jednak skarżący z takim wnioskiem nie wystąpił, to obecnie nie może skutecznie podnosić takiego zarzutu w apelacji. Natomiast brak złożenia wniosku o wyłączenie przez sędziego orzekającego w sprawie, jednoznacznie wskazuje na brak istnienia okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w przedmiotowej sprawie za czym przemawia też autorytet sędziego. Zauważyć przy tym należy, że stosunki służbowe nie są równoznaczne ze stosunkami osobistymi w rozumieniu art. 49 k.p.c., nie uzasadniają więc wniosku o wyłączenie sędziego od orzekania w sprawie. Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z 12 października 1997 r. sygn. I Po 18/71 zależność służbowa zachodząca pomiędzy sędzią a kierownikiem sądu nie jest stosunkiem osobistym tego rodzaju, że mogłaby wywoływać uzasadnione wątpliwości, co do bezstronności sędziów w sprawie.

Co do zarzutu, że Sąd Rejonowy w K. nie dokonał analizy skutków prawnych pisma Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2012 r. skierowanego do powoda to zarzut ten nie jest usprawiedliwiony. Sąd I instancji analizował bowiem skutki prawne pisma Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2012 r. skierowanego do powoda i trafnie przyjął, iż nie było ono aktem woli organu powołującego, którego celem byłoby odwołanie powoda ze stanowiska a jedynie zawiadomieniem o zaistnieniu przesłanek ustawowych do wygaśnięcia jego stosunku pracy na stanowisku kierownika finansowego. Nie można zatem przyjąć jak twierdzi skarżący w apelacji, iż pismo to stanowi oświadczenie woli i jest de facto odwołaniem ze stanowiska, które w skutkach jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę.

Ponadto Sąd Rejonowy słusznie zwrócił uwagę, że ani ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, ani ustawa Prawo o ustroju sądów powszechnych, nie przewidują odprawy dla osoby, której stosunek pracy wygasa w przypadku zaistnienia przesłanek ustawowych określonych w art. 11 ust. 2. Powyższy zarzut odczytywać należy jako zarzut naruszenia prawa materialnego – przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U.2003.90.844 z późn. zm.) wynikającym z uzasadnienia apelacji.

Zarzut naruszenia prawa materialnego nie jest jednak uzasadniony. Sąd I instancji prawidłowo przyjął, iż do stosunku pracy powoda, który ustał w wyniku wygaśnięcia, przepisy tej ustawy nie mogą mieć zastosowania. Wymagają one konieczności rozwiązania z pracownikiem stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika za wypowiedzeniem lub w drodze porozumienia stron co w przypadku powoda nie miało miejsca. Do ustania stosunku pracy powoda doszło bowiem w wyniku wygaśnięcia stosunku pracy wobec zaistnienia obiektywnych przesłanek ustawowych, dla których skuteczności nie było wymagane złożenie oświadczenia woli przez pracodawcę.

Także zarzut, iż Sąd Rejonowy w K. kierował się nadmiernym formalizmem, który nie powinien być stosowany w sprawach pracowniczych odmawiając przyjęcia pisma procesowego powoda z dnia 26 września 2013 r. nie jest usprawiedliwiony.

Sąd I instancji, zwracając powodowi jego pismo procesowe z dnia 26 września 2013 r., postąpił zgodnie z przepisem art. 207 § 3 k.p.c., w myśl którego w toku sprawy złożenie pism przygotowawczych następuje tylko wtedy, gdy sąd tak postanowi, chyba że pismo obejmuje wyłącznie wnioski o przeprowadzenie dowodu. Stosowanie tego przepisu w sprawach pracowniczych nie zostało przez żaden przepis k.p.c. wyłączone. Skoro zatem powód nie został zobowiązany przez sąd I instancji do złożenia pisma procesowego, ani też pismo powoda nie obejmowało wyłącznie wniosku o przeprowadzenie dowodu, to w myśl powołanego wyżej przepisu jego złożenie było niedopuszczalne i dlatego podlegało ono zwrotowi jako złożone z naruszeniem art. 207 § 3 k.p.c.

W tym stanie rzeczy apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.